

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА АРХІТЕКТУРИ: ТВОРЧИЙ АСПЕКТ

У статті представлено систему кваліфікаційних вимог до бакалавра архітектури, визначено методичні основи та основні педагогічні проблеми даного етапу професійної підготовки, розглянуто послідовність етапів виконання дипломного проекту, принципи та критерії оцінювання навчальних результатів.

Ключові слова: бакалавр архітектури, проектування, творчість.

Розвиток неперервної відкритої системи вищої професійної освіти України на шляху її інтегрування в цілісний освітній простір Європи традиційно пов'язаний із уточненням державних галузевих стандартів та кваліфікаційних вимог до випускників. Актуальність якісної підготовки бакалаврів архітектури зумовлена соціальним замовленням на професійне вирішення проблем перспективного розвитку та регенерації навколишнього середовища, модернізації та реставрації історичної забудови, проектування нових типів споруд відповідно до сучасних політико-економічних умов, що розширює наукові та освітні завдання архітектурної сфери.

Бакалавр архітектури повинен бути здатним виконувати виробничі функції як на практичному архітектурному підприємстві, так і у сфері управління будівельним процесом: під керівництвом фахівця розробляти ескізні та робочі проекти архітектурних об'єктів на основі новітніх досягнень архітектурної науки та практики; забезпечувати відповідність проекту діючим нормам, екологічним вимогам і стандартам; брати участь у обговоренні, аналізі та узагальненні досвіду розробки й реалізації архітектурних рішень.

У розробленні методичної основи бакалаврського проекту важливо було враховувати основоположні позиції філософії педагогічної дії, педагогіки та дидактики вищої освіти (А. Алексюк, Ю. Бабанський, В. Бондар, І. Зязюн, І. Лернер, О. Пехота, П. Сікорський); досліджень, присвячених проблемам якості освіти (В. Биков, В. Вербець, А. Єсаулов, О. Локшина,

Т. Лукіна, О. Островерх, М. Сукнов), а також методичних праць і нормативних документів.

Важливість проблеми творчого спрямування фахової підготовки архітектора підтверджено результатами досліджень із архітектурної педагогіки (Б. Бархін, А. Єфімов, К. Зайцев, І. Лежава, Д. Мелодинський, О. Степанов, Н. Шаповал), практикою проектування, соціальними вимогами до сучасної архітектури. Методичні проблеми вищої архітектурної та дизайнерської освіти досліджували вітчизняні (Є. Антонович, Г. Гребенюк, О. Боднар, Н. Кондель-Пермінова, С. Нікуленко, Я. Пундик, С. Рибін, І. Фомін, А. Чебикін, Б. Черкес, І. Шпара) та російські (Л. Зорін, Б. Карєв, К. Кияненко, О. Кудрявцев, В. Соняк, В. Ткачев, І. Топчій, В. Шимко) архітектори і педагоги.

Методологічні дослідження архітектурної творчості (А. Буров, В. Глазичев, А. Габричевський, І. Жолтовський, О. Іконніков, К. Лінч, А. Мардер, О. Рапапорт, Дж. Саймондс), формально-професійні (О. Акін, К. Александер, О. Гегелло, Д. Джонс, Ю. Яралов) та психологічні підходи до архітектурної проектної діяльності (О. Конопльова, Н. Криворучко, М. Нечаєв, О. Степанов, С. Шубович) розкривають загальні механізми та принципи цього процесу, що дозволяє врахувати основні параметри творчої проектної діяльності в конструюванні змісту кваліфікаційної роботи бакалавра архітектури.

Випускники цього рівня здатні трансформувати та організувати оточуючий простір відповідно до сучасних вимог і потреб суспільства, специфіки регіональних і місцевих умов, законодавчих і методичних норм проектування; розробляти і презентувати архітектурні ідеї засобами графіки, макетування, мультимедійного забезпечення.

Ключовими результатами навчання є:

- знання методів передпроектного аналізу, архітектурно-конструктивних принципів формування простору, прогресивних методів проектування екстер'єрів та інтер'єрів будівель, дизайну архітектурного середовища в різних умовах довкілля, композиційних прийомів архітектурного формоутворення, правил нормативно-технічної бази архітектурного проектування;
- уміння використовувати вихідні дані до проекту та нормативні матеріали, формувати об'ємно-планувальну та архітектурно-композиційну структуру споруди, розробляти конструктивні вузли та деталі, володіти основними художніми і технічними засобами подачі проектних матеріалів, застосовувати

сучасні програмні системи та технології для створення й обробки зображень і тривимірних моделей архітектурних об'єктів.

Розробка **дипломного проекту бакалавра архітектури** розглядається як важливий етап фахової підготовки, що демонструє особисту готовність випускника до професійної діяльності. Робота над проектом відбувається під керівництвом досвідченого архітектора-педагога, тематика дипломних робіт визначається відповідними кафедрами. Як правило, студенти розробляють проект нової житлової або громадської споруди (загальною площею не більше 5000 кв. м), яка розміщується в конкретній містобудівельній ситуації. У проекті слід продемонструвати соціальну відповідність, функціональну доцільність, раціональність основного задуму. Особливу увагу необхідно приділити розробці головної композиційної ідеї [1; 4].

Оскільки дипломний проект вирішує значну комплексну професійну проблему, у його складі виділено текстову частину та три основних проектних розділи: широке містобудівельне обґрунтування, об'ємно-планувальне рішення та розробка інтер'єру одного з приміщень. Принциповим моментом є вибір **теми дипломного проекту**, яка визначає спрямованість подальшої роботи, значною мірою виявляє індивідуальні здібності та інтереси студента.

Перша група тем орієнтована на студентів, схильних до практичного проектування на реалістичних основах у межах традиційних рішень, детального вирішення технологічних, функціональних, конструктивних питань. Пропонована тематика охоплює проектування багатоповерхових житлових будинків, офісних споруд, закладів торгівлі та технологічно складних об'єктів. Вибір такої теми вимагає знань нормативної літератури, інженерних і конструктивних основ проектування, готовності вивчати технологію конкретного виробництва й умінь адаптувати її у проекті. Часто в розробці проекту студенти орієнтуються на прототипи подібних споруд у світовій архітектурній практиці, змінюючи лише композиційні параметри форми. Основним напрямом роботи постає опрацювання функціональної схеми споруди як основи об'ємно-просторового рішення.

Другу групу складають теми, що вимагають креативного вирішення комплексу завдань у створенні принципово нового архітектурного об'єкту (багатофункціональні, дитячі, готельні та спортивні комплекси, мистецькі центри, туристичні об'єкти). Деякі теми вимагають створення визначного художнього образу

(духовний центр, музейні споруди, сакральні споруди). Проектування засновується на образному пошуку варіантів із метою досягнення максимальної художньої виразності на основі врахування комплексу норм і вимог до заданого типу споруд.

Третю групу утворюють теми, присвячені розробці невеликих об'єктів достатньо простої функції (туристичний притулок, дитяча бібліотека, автобусний термінал). Їх, як правило, обирають студенти, схильні до дизайнерського напрямку проектування, проробки деталей композиції. У роботі над проектом втілюються ідеї логічної простоти форм, компактності, комфортності внутрішнього і зовнішнього простору.

Аналізуючи мотиви вибору студентом тієї чи іншої теми, слід відмітити значний стримувальний вплив тематики та вже апробованих способів попереднього курсового проектування щодо готовності пізнавати нове, самостійно вивчати актуальні проблеми архітектури сучасності. Тому на цьому етапі необхідно знаходити додаткові засоби мотивації майбутніх архітекторів до професійного зростання, збагачення творчого досвіду та пошуку власного індивідуального творчого методу проектування.

Позитивну роль у цьому може відігравати залучення студентів до практичного або наукового співробітництва з колективом викладачів і аспірантів, що досліджують певні архітектурні проблеми у складі виробничих майстерень, наукових шкіл, творчих груп. Впливає на вибір напрямку дипломного проектування і особистість майбутнього керівника, його педагогічні та творчі методи співпраці.

У переважній кількості бакалаврських робіт традиційно функціональна складова є основною (щорічно близько 80% дипломів), що свідчить про те, що тематика попереднього курсового проектування не зовсім збалансована – недостатньо пропонуються теми, які дають змогу проявити новітні креативні підходи, сформувані власне розуміння архітектури. У межах чинного навчального плану цю проблему можливо вирішити через проведення *творчих клаузур*, які мобілізують творчу активність студентів в умовах необхідності генерування ідеї архітектурного об'єкту за умови обмеженого часу, сприяють оволодінню специфічними графічними прийомами швидкої візуалізації ідеї.

Так, у *клаузурах на вільну тему* вирішуються задачі пошуку яскравого архітектурного образу. Тематика завдань: концептуальні футуристичні теми («Станція дирижаблів»,

«Туристична оглядова вежа», «Підводне місто»); архітектурна споруда нетрадиційної функції («Будинок для сафари», «Космічний науковий центр», «Цирк на воді»); архітектурний об'єкт в екстремальних умовах (кліматичних, географічних, регіональних, топографічних тощо); архітектурний об'єкт у сформованому міському середовищі; новітні елементи середовищного дизайну.

Оглядові клаузури подають розширене розуміння тематики архітектурного проектування («Житло майбутнього», «Архітектура виставок», «Рекреаційна архітектура», «Спорт і архітектура»). Студентів попереджують завчасно, щоб вони мали можливість здійснити попередній пошук матеріалу. У межах висунутих програмних вимог студентам надається свобода самовираження, що передбачає створення нетипового архітектурного образу об'єкту та його яскраву графічну подачу. Ці завдання дають змогу студентам, не розробляючи конкретного об'єкту, прогностично окреслити перспективу розвитку даної галузі, передбачити загальні архітектурні тенденції, розглянути естетичні виміри даної тематики проектування.

Подальша робота над бакалаврським дипломним проектом реалізує *модель професійної архітектурної проектної діяльності*, яка спрямована на творче вирішення архітектурних задач певного напрямку. У практичному плані вона пов'язана з розробкою архітектурних креслень (макетів), обговоренням варіантів, комплексною оцінкою якостей середовища, організацією і проведенням графічних презентацій [5]. Організація роботи передбачає поетапну деталізацію теми-завдання за такими стадіями: передпроектний аналіз – збір матеріалу, ескіз-ідея – первинне бачення образної конструкції, форескіз – приблизна комбінація об'ємно-просторових пропозицій, які уособлюють образні уявлення; ескіз – відносно завершена композиція, яка використовує для створення образу відповідні просторово-пластичні, колірні й конструктивні рішення; проект – кінцевий результат, реалізація авторської архітектурної ідеї, презентація графічної (об'ємної) моделі просторового об'єкта.

Розглянемо детальніше основні етапи проектної архітектурної діяльності відповідно до її творчої сутності та змісту бакалаврського проекту.

1. Передпроектний аналіз.

Робота організовується як самостійне дослідження, в якому необхідно вирішити питання проблематизації завдання, вибору орієнтирів наукового і практичного пошуку, збору і систематизації інформації з теми [1; 5]. При формуванні концепції майбутнього проекту використовуються такі методичні прийоми: аналіз прототипів (вибір, порівняння, класифікація споруд подібної типології); аналіз ділянки (містобудівельна ситуація, особливості оточуючого простору, характер забудови, морфологія території); аналіз програми (основна і другорядні проектні задачі, історико-культурологічні, функціональні та просторові вимоги до проекту).

2. Формулювання проблеми: пошук проектної ідеї.

На першій стадії формування задуму генерується первинна проектна модель. Формування ідеї відбувається через певні прототипи, які відбивають не тільки конкретні архітектурні форми, але й їхні синтетичні образи, що мають відношення до певних культур, стилів, тенденцій, а також за участю апріорних сприймань, образів пам'яті, які зумовлені життєвим і практичним досвідом автора [1; 2]. Головний результат – оригінальність, несподіваність об'ємно-просторових уявлень, що є проявом творчої свободи в межах естетичної доцільності. Творчі зусилля автора повинні бути спрямовані на створення визначного архітектурного продукту. Специфіку творчої роботи складають індивідуальні методи пошуку ідеї композиції, які здійснюються засобами графічного зображення, об'ємного моделювання, комп'ютерних технологій.

3. Підготовка до рішення проблеми: розробка ескіз-ідеї, форескізу.

Модель творчого проектного процесу на другій стадії розробки задуму є роботою з композиційними інваріантами. Процес пошуку може відбуватися по-різному – виконання безсвідомої множини начерків-ескізів, які знову стають початком нових пошуків і, врешті-решт, наштовхують автора на ідею, яку слід розвивати далі; іноді свідомо обирається конкретний напрям пошуку і спосіб дій; у третьому випадку спостерігається довгий період відсутності ідей, однак підсвідомо підготовка до дій чекає лише на поштовх-асоціацію, щоб думка почала працювати в потрібному напрямку. Отже, в *ескіз-ідеї* об'єкт проектування спочатку має форму напівінтуїтивної первинної гіпотези, що надалі набуває більш конкретного візуального вираження.

Для активізації процесу творчого мислення виконується **кlausура з теми проекту**, яка допомагає усвідомити її сутність у вирішенні локальних архітектурних задач: містобудівна тема; пошук архітектурної стилістики; форма і композиція об'єкту; колористика. Інтегративною задачею є вироблення загальної концепції проекту, тобто цілісної об'ємно-просторової композиції, яка б відповідала цілям проектування. Це можливо здійснити лише за умов створення моделі – макету або тривимірного графічного зображення, доповненого функціональними схемами організації внутрішньої структури майбутнього об'єкту. Як показує досвід, більшість виконаних тематичних klausур свідчать про недостатній рівень розвитку уяви, просторового та композиційного мислення студентів. Функціональні аспекти вирішуються ними значно краще, навіть у достатньо складних об'єктах, а труднощі виникають у генеруванні виразного архітектурного образу, розгляді містобудівельних аспектів, організації простору довкілля, що, окрім того, пов'язано з низькими графічними вміннями.

Подальше формально-естетичне вдосконалення отриманих об'ємно-просторових комбінацій відбувається у процесі створення **форескізу**, в якому закладається об'ємно-просторова ідея споруди. Повторний аналіз вихідних даних і привнесення додаткової інформації забезпечують врахування історико-культурних, природних, функціональних факторів, деталізують концепцію остаточного проектного рішення. Використовуються прийоми евристичного програмування, порівняння варіантів, узагальнення творчих пошуків, співпраці з керівником, самокритики й обговорення рішень із колегами.

4. Формування задуму: робота над ескізом.

На цій стадії остаточно розглядаються всі можливі аспекти архітектурного формотворення, пов'язані із соціальними, екологічними, конструктивними, виробничими умовами, що спонукає до остаточного визначення об'ємно-планувальної структури споруди.

Основними методами (алгоритмами) розробки ескізної пропозиції є:

- *функціональний підхід*, коли першочергово вирішується функціональне зонування простору, визначаються взаємозв'язки приміщень, їх пропорції та розміри, після чого створюється просторова оболонка для забезпечення виконання визначених

функцій: **функція** (зміст) – **засоби** (технічні та художні) – **форма** (результат);

- *середовищний підхід* полягає у створенні архітектурної форми як похідної від факторів довкілля – візуальних осей, транспортних і пішохідних зв'язків, архітектурних об'єктів та елементів ландшафту: **оточення** – **форма** – **засоби** (технічні та художні) – **функція** (результат);

- *образний підхід* спрямовує пошук від бажаних зовнішніх даних (образу) до моделювання змісту (функції) майбутньої споруди та відповідної архітектурної форми (**форма** – **засоби** – **функція**);

- *конструктивний підхід* застосовується, коли першочерговим є вирішення питань конструкцій і технологій, які й визначатимуть форму і, надалі, функцію споруди (**конструкція** (технологія) – **форма** – **функція**).

Ескіз як першооснова проектного вирішення значною мірою визначає естетику результуючої архітектурної композиції, акумулює змістову та емоційну образність, задає характер сприйняття об'єкту. Тому ескізування мотивує студентів до архітектурної творчості, розвиває здатність самостійно вирішувати поставлену задачу за межами стереотипів, обирати найкращий варіант репрезентації художнього задуму, що становить підґрунтя формування індивідуального творчого методу архітектора [1; 2; 5].

5. Втілення задуму, перевірка результатів: робота над проектом.

Після розгляду та затвердження ескізу керівником студенти приступають до кінцевої стадії роботи – розробки кінцевої експозиції та виконання проектних креслень. **Проект** остаточно фіксує архітектурну ідею – запропоновану й розроблену автором систему естетичної організації просторових форм. Значною мірою візуалізація проектного матеріалу здійснюється засобами комп'ютерної графіки, що не знижує естетичних і змістових вимог до проекту, у якому необхідно виділити головне, підкреслити концептуальні аспекти [2; 3].

На цьому етапі регулярно перевіряється досконалість проектного рішення, отриманий результат зіставляється із прогнозованим, із загальною задачею, з естетичними вимогами часу. За результатами самооцінки й зауважень керівника проект, за необхідності, підлягає частковому або принциповому коригуванню.

6. Захист проекту.

Бакалаври готують *доповідь* із теми та результатів проектування, де подається обґрунтування актуальності теми, характеристика проектної пропозиції, формулюються висновки. Грамотність складання доповіді забезпечують попередні ситуації розгляду результатів проектування, які доцільно застосовувати з перших етапів фахової підготовки, що навчатиме студентів професійно висловлювати свою думку, швидко відповідати на поставлені запитання, мотивуватиме до засвоєння професійної термінології та коректного ведення дискусії.

У ході публічного виступу важливими є вміння аргументовано довести цінність авторської розробки, переконати комісію в обґрунтованому прийнятті того чи іншого рішення, продемонструвати свій інтелект, професійну ерудицію, комунікативні вміння [4; 5].

Вищерозглянуті позиції підкріплюються запровадженням *рейтингової системи оцінки навчальних досягнень* бакалавра, яка дозволить не тільки зафіксувати наявний рівень фахових знань і вмінь, а й охарактеризувати індивідуальність студента, визначити його готовність до майбутнього саморозвитку та окреслити напрями подальшої самореалізації в архітектурній навчальній або виробничій сфері.

Зважаючи на це, комплексне оцінювання освітньо-кваліфікаційної роботи бакалавра архітектури, як підсумкову перевірку його готовності до виконання професійних виробничих функцій, доцільно здійснювати на основі трьох взаємопов'язаних вимірів:

- *соціальний критерій*, який відображає сформованість наукового світогляду, стійкість професійних мотивів і міру розуміння суспільно значимих орієнтирів архітектурної діяльності;

- *професійний критерій*, що узагальнює особистісний досвід наукової, проектної та навчальної роботи студента-архітектора в єдності теоретичних і практичних знань, фахових умінь і навичок;

- *творчий критерій* відслідковує характер проявів креативних рис студента на шляху цілеспрямованого збагачення власного досвіду продуктивної діяльності в архітектурній сфері.

Результуюча оцінка якості освітньо-кваліфікаційної роботи бакалавра архітектури здійснюється за представленою системою критеріїв і показників:

Критерії оцінки		
СОЦІАЛЬНИЙ	ПРОФЕСІЙНИЙ	ТВОРЧИЙ
вимірювані якості		
<ul style="list-style-type: none"> • знання загально-культурних вимірів архітектури; • усвідомлення суспільної значущості архітектурної професії; • чіткість професійних мотивів, потреба у високій кваліфікації; • опанування методів професійної комунікації 	<ul style="list-style-type: none"> • синергетична системність та фундаментальність фахових знань; • здатність якісно й повно вирішувати проектну задачу; • знання законів побудови архітектурної композиції • науковість професійного тезаурусу 	<ul style="list-style-type: none"> • гнучкість і оперативність фахових знань; • усвідомлення напрямів саморозвитку; • пошук оригінальних шляхів рішення проблем; • критична оцінка особистісних досягнень
прогнозований результат		
формування індивідуального стилю архітектурної діяльності		
показники		
містобудівельне вирішення (10 балів)	повнота розкриття теми (10 балів)	новизна, оригінальність проектного рішення (10 балів)
відповідність нормам і вимогам (10 балів)	грамотність об'ємно-просторового рішення (10 балів)	методи розгляду проблеми (10 балів)
характер виступу, готовність до діалогу (10 балів)	виразність художнього образу (10 балів)	формулювання висновків, перспектив (10 балів)
	правильність використаних понять і термінів (10 балів)	
	отримані бали	
30	40	30
Всього 100 балів		

Загальна рейтингова оцінка навчальних досягнень студента-бакалавра за весь період навчання складається з підсумку показників академічної успішності, отриманої оцінки за дипломний проект і додаткових балів за проявлену особисту активність

(участь у науковій, суспільній роботі), що дає змогу визначити подальший професійний шлях студента. Високий рейтинговий показник дає можливість продовжувати навчання в магістратурі за умов позитивних результатів фахових іспитів (спеціальність, іноземна мова) у межах існуючої кількості навчальних одиниць.

Отже, цілі, задачі та етапи виконання освітньо-кваліфікаційної роботи бакалавра, з одного боку, значною мірою відображають алгоритми творчого мислення архітектора, з іншого – відповідають загальним умовам реального проектування, що підтверджує визначну роль даного етапу професійного навчання у формуванні креативної особистості майбутнього фахівця та становленню індивідуального стилю творчої діяльності.

Список використаної літератури

1. Бархин Б. Г. Методика архитектурного проектирования / Б. Г. Бархин. – М. : Стройиздат, 1993. – 436 с.
2. Мелодинский Д. Л. Школа архитектурно-дизайнерского формообразования : учеб. пособие / Д. Л. Мелодинский. – М. : Архитектура-С, 2004. – 312 с.
3. Шаповал Н. Г. Основы архитектурного формоутворення : навч. посіб. / Н. Г. Шаповал. – К. : Основа, 2008. – 448 с.
4. Качуровская Н. М. Формирование профессиональной культуры будущих специалистов-архитекторов в образовательном процессе вуза : автореф. дис. ... канд. пед. наук; спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Качуровская Наталья Михайловна. – Курск, 2005. – 20 с.
5. Николаев И. С. Профессия архитектора / И. С. Николаев. – М. : Стройиздат, 1984. – 384 с.

Елена Кайдановская

МЕТОДИКА ВЫПОЛНЕНИЯ УЧЕБНО-КВАЛИФИКАЦИОННОЙ РАБОТЫ БАКАЛАВРА АРХИТЕКТУРЫ: ТВОРЧЕСКИЙ АСПЕКТ

В статье убедительно доказывается актуальность качественной профессиональной подготовки бакалавра архитектуры, важным этапом которой является разработка дипломного проекта. Подчеркивается, что принципиальный момент работы над дипломным проектом – выбор темы. Последние автор разделяет на три группы на основании творческих способностей студентов. Работа над дипломным проектом бакалавра реализует модель профессиональной архитектурной деятельности, ориентированной на творческое решение архитектурных задач определенного направления. Организация работы над квалификационным проектом предполагает поэтапную детализацию темы-задания: предпроектный анализ, эскиз-идея; форэскиз; эскиз; проект; публичная защита работы.

Предлагается комплексное оценивание дипломного проекта бакалавра на основе социального, профессионального и творческого критериев и их четких показателей, разработанных автором. Полученные баллы за дипломный проект включаются в общую рейтинговую оценку учебных достижений студента за весь период обучения.

Ключевые слова: бакалавр архітектури, проєктування, творчество.

Olena Kaidanovs'ka

METHOD OF BACHELOR'S OF ARCHITECTURE EDUCATIONAL AND QUALIFYING WORK EXECUTION: CREATIVE ASPECT

Development of continuous open system of higher education in Ukraine on its way of integration in holistic educational environment of Europe is traditionally connected with clarification of state industry standards and qualification requirements for graduates. Relevance of qualitative Bachelors' of Architecture training is caused by social order for professional solving of problems of perspective development and environmental regeneration, modernization and restoration of historic buildings, designing new types of buildings according to modern political and economic conditions, and all that extends scientific and educational tasks of architectural sphere.

Bachelor of Architecture must be able to perform production functions both at practical architectural company and in the sphere of building process management.

Key results of education are:

- *knowledge of pre-project analysis methods, architectural and constructive principles of space formation, progressive methods of buildings' exteriors and interiors design, architectural environment design, rules of architectural design normative and technical basis;*

- *ability to use project's baseline data and normative materials, to form space-planning, architectural and compositional structure of a building, to develop constructive components, to have basic artistic and technical means of project materials submission, to apply modern software systems and technologies.*

Bachelor's of Architecture diploma project development is considered as an important stage of professional preparation which demonstrates graduate's personal readiness for professional work. Conducting creative sketches is important educational element.

Further work on Bachelor's diploma project implements the model of professional architectural project activity which is focused on creative solution of architectural tasks of certain direction. Work organization covers the following steps: pre-project analysis, sketch-idea; fore-sketch; sketch; project; public defense of the work.

Positions that are considered above get support from implementation of rating system of Bachelor's educational achievements evaluation. This system should be based on three interrelated dimensions: social, professional, creative criterias.

Thus, the goals, objectives and milestones of educational-qualifying Bachelor's work execution at one hand largely reflect an algorithm of architect's creative thinking, and at the other hand they comply with general conditions of real design, and this confirms important role of this phase of professional training in formation of future professional's creative personality and in establishment of individual style of creative activity.

Key words: Bachelor of Architecture, projection, creation.

Одержано 23.10.2013 р.